

TLAČOVÁ SPRÁVA

Príklady dobrej praxe

Vo Svidníku sa pri zbere kuchynského odpadu inšpirovali skúsenosťami zo zahraničia

Od nového roka začali s povinným triedením kuchynského odpadu aj vo východoslovenskom okresnom meste Svidník. Samosprávam ukladá takúto povinnosť zákon, pričom počas prvých šiestich mesiacov môžu mestá a obce na základe rozhodnutia ministerstva životného prostredia systém zlepšovať a vyladovať. Od júla ho musia mať spustený naplno.

Vo Svidníku začali s prípravami na zber kuchynského odpadu už počas minulého roka. V meste vlni finišovali s prípravou koncového zariadenia na jeho spracovanie, teda s kompostárňou. „Avšak najväčšou výzvou bolo pre nás pripraviť osvetu a obyvateľom vysvetliť, prečo je zber kuchynského odpadu dôležitý a čo im prinesie. Ďalej sme museli zabezpečiť aj vhodnú logistiku, teda vybrať správne druhy vedierka do domácností, vrecká, vozidlá, či nádoby na zberné miesta,“ hovorí o prípravách na zber Lukáš Dubec, riaditeľ technických služieb mesta Svidník. Vzhľadom na aktuálnu situáciu a povinnosti samosprávy zabezpečiť testovanie na nový koronavírus, museli v meste nájsť vhodnú kombináciu pomeru ceny a výkonu.

Ako systém funguje vo Svidníku

Zber je nastavený so zreteľom na čo najvyšší komfort pre občanov. To znamená, že každá domácnosť dostala **prevetrávaný košík**. Svidničania v bytových blokoch dostali od mesta spolu 3 100 nádob, pričom objem každej je **desať litrov**. Navyše, košík je upravený a má prevetrávacie otvory a veko. Tak je zabezpečené, že vyhodенý kuchynský odpad má prístup k vzduchu, nehnije a v bytoch ani nezapácha. Materiál, z ktorých je nádoba vyrobená, je zároveň odolná aj voči biologickým lákam, dá sa ľahko umývať a zavesiť. Na stojiskách zas pribudli nové, **hnede nádoby**. Kuchynský odpad z nich začalo mesto odvážať jedenkrát do týždňa. „Pre takúto formu infraštruktúry sme sa rozhodli na základe referencií z iných miest zo Slovenska a zahraničia a na základe vlastných testov,“ hovorí Lukáš Dubec.

Inšpiráciu môžu naše samosprávy nájsť napríklad v Taliansku, kde už niekoľko rokov úspešne funguje triedenie odpadov, vrátane bioodpadu z domácností. Tamojšie samosprávy dokážu vďaka efektívnemu a komfortnému systému vytriediť aj viac ako 80 percent odpadov. „Vynikajúce výsledky dosiahli Taliani vďaka zavedeniu systému zberu odpadov od dverí. Obyvatelia triedia odpady pohodlne priamo u seba doma a zároveň vidia, ako sú úspešní v porovnaní s priemerom mesta, mestskej časti, či bytovky,“ hovorí Martina Gaislová, odborníčka na odpadové hospodárstvo z portálu menejodpadu.sk. Výhodou takéhoto systému je, že obyvatelia platia poplatky len za nevytriedený, čiže zmesový odpad. Takúto možnosť dáva slovenským samosprávam aj naša legislatíva a poznáme ho pod názvom **pláť za to, čo vyhodíš** alebo množstvový zber.

Dôležité je občanov správne informovanosť

Svidník nenechal nič na náhodu. Odborníci mesta pripravili prezentácie nového systému, ktoré vysvetľovali na stretnutiach so všetkými domovými dôverníkmi a správcami. Vzhľadom na súčasnú pandemickú situáciu sa komunikácia s občanmi realizovala prostredníctvom miestnych médií. „Každý občan dostal s košíkom aj inštruktážny leták. Na webovej stránke technických služieb boli zverejnené návody a odpovede na najčastejšie otázky. Prebiehajú súťaže na sociálnej sieti a občania môžu vyhrať napríklad kompostovateľné vrecká,“ vysvetľuje Lukáš Dubec. Svidník zároveň vybudoval predajnú infraštruktúru tak, aby si občania mohli bežne zakúpiť nové vrecká za rozumnú cenu a podporu hľadali aj u miestnych podnikateľov.

Prinesú pozitívne výsledky nižšie poplatky?

Do triedenia a zberu kuchynského odpadu je zapojených **3 100 svidníckych domácností**, v ktorých žije približne **10-tisíc obyvateľov**. V meste sú na stojiskách rozmiestnených dva druhy nádob – 240 litrové (46 kusov) a 120 litrové (81 kusov). Bioodpad z bytových domov odviezli pracovníci komunálnych služieb po prvýkrát v polovici januára.

„Za prvé dva mesiace tohto roku sme odvoz zrealizovali šesťkrát a domácnosti vyprodukovali 18 480 kilogramov bioodpadu. Výsledky sa však snažíme stále zlepšovať. V marci sme kuchynský odpad vyviezli päťkrát a bolo v ňom až 17 360 kilogramov bioodpadu,“ hovorí Lukáš Dubec. Výsledky jednotlivých bytových domov sú odlišné a sú závislé na aktivite domovníka alebo predsedu spoločenstva vlastníkov bytov. Podľa riaditeľa komunálnych služieb občania čakali, že zavedením zberu kuchynského odpadu zlacnie poplatok za odpad. „Snažíme sa im vysvetliť, že nezlacnie, ale že práve v budúcnosti nepôjde tak prudko hore, ako by šiel, ak by sme zber nezaviedli,“ vysvetľuje Lukáš Dubec.

Obyvateľov zaujímala aj odpoveď na otázku, kde končí vyzbieraný kuchynský odpad. Vo Svidníku si vybudovali **vlastné koncové zariadenia**, mestskú kompostáreň. Riaditeľ Dubec hovorí, že podobný krok by odporúčal aj iným slovenským samosprávam. „Určite by som ich viedol k vlastnému zariadeniu, nie k externým spracovateľom. Vybral by som si overené riešenia, ktoré fungujú v iných mestách a neexperimentoval by som,“ uzatvára Lukáš Dubec. Zo spracovaného bioodpadu vzniká **prírodný kompost**, ktorý miestne komunálne služby využívajú pri starostlivosti o mestskú zeleň. Po splnení všetkých legislatívnych podmienok ho mesto plánuje rozdávať aj zdarma občanom.

Kontakt

Tomáš Halán
pr@menejodpadu.sk
mobil: 0911 396 462